

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของครูในการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและในโรงเรียนนาร่องโครงการโรงเรียนสีขาว จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2542 จำนวน 334 คน และครูในโรงเรียนนาร่องโครงการโรงเรียนสีขาว สังกัดการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2542 จำนวน 217 คน เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามจากครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 304 ชุด และ แบบสอบถามจากครูในโรงเรียนนาร่องโครงการโรงเรียนสีขาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 181 ชุด โดย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยใช้แผนป้องกันสารเสพติด ของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2540 -2544) ซึ่ง ได้แก่ บทบาทการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ บทบาทด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางเลือก บทบาทด้านการบริหารและการจัดการ บทบาทด้านพัฒนาบุคลากร และบทบาทด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด นอกจากนี้ยังสัมภาษณ์ครูและ นักเรียน ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพร่วมด้วย สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อหาความถี่ร้อยละ และเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากับครูในโรงเรียนนาร่องโครงการโรงเรียนสีขาว โดยใช้ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2)

สรุปผลการวิจัย

1. บทบาทของครูในการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และในโรงเรียนนาร่องโครงการโรงเรียนสีขาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

1.1 บทบาทด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ บทบาทที่ครูมีการปฏิบัติบ่อยครั้งคือการสอดแทรกความรู้และ วิธีการ ป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนในการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ

1.2 บทบาทด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางเลือก บทบาทที่ครูมีการปฏิบัติบ่อยครั้ง คือ การส่งเสริมให้นักเรียนได้เล่นกีฬาและออกกำลังกาย โดยจัดให้มีสถานที่และอุปกรณ์สำหรับเล่นกีฬา รวมทั้งตรวจตราสถานที่ที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการเล่นกีฬา

1.3 บทบาทด้านการพัฒนาการบริหารและการจัดการ บทบาทที่ครูมีการปฏิบัติบ่อยครั้งคือการสำรวจข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการของนักเรียน

1.4 บทบาทด้านการพัฒนาบุคลากร บทบาทที่ครูมีการปฏิบัติบ่อยครั้ง คือ แสวงหาความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดจากสื่อต่าง ๆ

1.5 บทบาทด้านการรณรงค์ป้องกันสารเสพติด บทบาทที่ครูมีการปฏิบัติบ่อยครั้งคือ ปลุกฝังให้นักเรียนมีทักษะชีวิตในการป้องกันการใช้สารเสพติด

2. บทบาทของครูในการป้องกันการใช้สารเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากับโรงเรียนนาร่องโครงการโรงเรียนสีขาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บทบาทด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้และบทบาทด้านการพัฒนาการบริหารและการจัดการ มีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนบทบาทด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางเลือก บทบาทด้านการพัฒนาบุคลากรและบทบาทด้านการรณรงค์ป้องกันสารเสพติด มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาในการป้องกันการใช้สารเสพติดของครู ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและครูในโรงเรียนนาร่องโครงการโรงเรียนสีขาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่างบประมาณในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่เพียงพอ ปัญหาในการผลิตสื่อการเรียนการสอน สื่อเผยแพร่เพื่อการรณรงค์ที่ได้มาตรฐาน ครูส่วนใหญ่ไม่ได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันการใช้สารเสพติด ผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นๆ ไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนรวมถึงปัญหาเรื่องการดูแลสถานที่ที่เอื้อต่อการเสพยา

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง บทบาทของครูในการป้องกันการใช้สารเสพติดในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาและในโรงเรียนนาร่องโครงการโรงเรียนสีขาว จังหวัดเชียงใหม่มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. บทบาทของครูในการป้องกันการใช้สารเสพติด ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและในโรงเรียนนาร่องโครงการโรงเรียนสีขาว จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาพบว่า ในบทบาทด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ บทบาทที่ครูมี การปฏิบัติบ่อยครั้งคือ การสอดแทรกความรู้ และวิธีการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนในการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งการที่ครูมีบทบาทนี้มากที่สุดอาจเพราะเป็นหน้าที่ของครูโดยตรง สามารถปฏิบัติได้ง่าย ไม่ต้องยุ่งยากในการเตรียมการสอน ประกอบกับนโยบายของผู้บริหารที่มีการกระตุ้นให้ครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดและให้สอดแทรกความรู้เรื่องยาเสพติดในรายวิชาที่ปฏิบัติการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนมีพัฒนาการในด้านการรับรู้ ความเชื่อ เจตคติ และสามารถในการ ป้องกันสารเสพติด สำหรับวิธีการปฏิบัติจากการสัมภาษณ์ครู พบว่าครูส่วนใหญ่จะสอดแทรกความรู้และวิธีการป้องกันยาเสพติด โดยการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำรายงาน การจัดบอร์ด และการอ่านข่าวเรื่องยาเสพติดหน้าชั้นเรียน เพื่อที่จะให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการค้นคว้าและการอ่านหนังสือ ก่อให้เกิดความตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุรเดช วงศ์ปา (2524) นอกจากนี้วิธีดังกล่าว ยังมีการเผยแพร่ความรู้ในรูปแบบอื่นๆ เช่นการจัดทำป้ายประกาศ ป้ายนิเทศเกี่ยวกับข่าวสาร พิษภัยและการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีน มีการจัดนิทรรศการ การฉายวิดีโอ การอ่านข่าวหน้าเสาธงและเสียงตามสายภายในโรงเรียน สิ่งเหล่านี้จะเป็นส่วนที่จะเสริมการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น เพราะเป็นการเผยแพร่ความรู้ที่มีรูปแบบหลากหลาย ตามความสนใจของนักเรียน จากการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่านักเรียนอยากให้ครูเน้นเรื่องโทษและพิษภัยของยาเสพติดโดยจัดให้มีการจัดบอร์ด จัดนิทรรศการเรื่องยาเสพติดบ่อยๆรวมถึงมีการฉายวิดีโอเรื่องยาเสพติด เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานกับการเรียนการสอนและช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการป้องกันการติดสารเสพติดโดยวิธีการประชุมประสานรูปแบบการเผยแพร่ความรู้จะเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการป้องกันปัญหาเสพติดให้แก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี(กระทรวงศึกษาธิการ,2539)

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและครูในโรงเรียนนาร่องโครงการโรงเรียนสีขาวบางส่วนไม่เคยปฏิบัติในเรื่องสอดแทรกความรู้และวิธีการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีน ในการเรียนการสอนรายวิชาต่างๆ ทั้งที่เป็นบทบาทที่ปฏิบัติได้ง่าย ไม่ยุ่งยากและเป็นหน้าที่ของครูโดยตรงทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูมีภาระงานมากทั้งงานสอนและงานพิเศษอื่นๆ การสอดแทรกความรู้และวิธีการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนจึงอาจเป็นการเพิ่มภาระงานในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องนี้ ซึ่งจะสังเกตได้ชัดว่าพฤติกรรมที่ง่าย มักจะปฏิบัติเป็นปกติเหมือนกัน แต่พฤติกรรมที่ยากกว่าและต้องเป็นภาระเพิ่มขึ้นครูจะมีพฤติกรรมน้อย (พิบูลย์ กระแสสุข 2542 ; 84) สอดคล้องกับงานวิจัย

ของ อำไพ สวัสดิพิงษ์(2533) ที่พบว่า ครูมีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาให้ความรู้เรื่องยาเสพติด ครูยังมีประสบการณ์ไม่เพียงพอในการป้องกันยาเสพติด และครูไม่มีความรู้เพียงพอในการสอนเรื่องยาเสพติด และจากผลการวิจัยของพูนศรี วานิชวงศ์ (2530) ซึ่งสรุปได้ว่า สาเหตุที่ครูไม่ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ เพราะขาดความรู้ ขาดขวัญกำลังใจ ปริมาณงานมากเกินไปและจิตใจจะกระทำหรือ งัดเว้นการกระทำในเรื่องการจัดหาวิทยากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมาให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับพิษภัย และการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนอย่างต่อเนื่อง พบว่าบทบาทนี้ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและครูในโรงเรียนนำร่องโครงการโรงเรียนสีขาวมีการปฏิบัติงาน ำครั้ง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากวิทยากรก็มีภาระหน้าที่ประจำของตนเอง จึงไม่สะดวกในเรื่องการจัดเวลาให้ตรงกัน อีกทั้งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนประจำตำบล ห่างไกลจากหน่วยงานอื่นๆ การติดต่อประสานงานจึงทำได้ยาก รวมทั้งค่าใช้จ่าย ค่าตอบแทนในการเชิญวิทยากรแต่ละครั้ง อาจจะเป็นอุปสรรคหรือสาเหตุทำให้โรงเรียนตัดปัญหาไม่เชิญหรือไม่ติดต่อวิทยากรหน่วยงานอื่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน จากการสัมภาษณ์ครูและนักเรียนพบว่า มีจำนวนน้อยครั้งที่ได้เชิญวิทยากร ภายนอกโรงเรียนมาให้ความรู้ ด้วยเหตุผลที่ว่า ไม่มีงบประมาณในส่วนของการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องยาเสพติด วิทยากรที่มากับความรู้แก่ครูและนักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นศึกษานิเทศก์ที่มาตรวจเยี่ยมและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานในแต่ละครั้ง ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของอำไพ สวัสดิพิงษ์ (2533) ที่พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน คือ ขาดงบประมาณ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมสุขภาพ จึงทำให้ไม่มีผู้รับผิดชอบประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องยาเสพติดจึงมีการปฏิบัติงาน ำครั้ง

บทบาทด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางเลือก ครูได้มีการดำเนินการตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมและโครงสร้างให้ร่มรื่น ปลอดภัยเหมาะแก่การเรียนรู้และพัฒนาการ ตลอดจนได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการแก่นักเรียน และจัดอุปกรณ์กีฬาให้นักเรียน ประการหนึ่งอาจเนื่องมาจากนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาลที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชนที่จะเติบโตไปในอนาคตว่าจะต้องมีการพัฒนาด้านคุณภาพ ดังนั้นจึงสนับสนุนงบประมาณ และพยายามจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการแก่นักเรียน ตลอดจนจัดหาอุปกรณ์การกีฬาให้นักเรียนเพื่อเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการออกกำลังกายและหลีกเลี่ยงการใช้เวลาว่างไปกับสารเสพติดและอบายมุขทั้งหลาย และเป็นการปฏิบัติตามแผนป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.

2540 – 2544 (2539) ในแผนงานพัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางเลือกซึ่ง ระบุว่า “สนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมจัดกิจกรรมออกกำลังกายและกีฬาอย่างกว้างขวางและเป็นประจำและสอดคล้องกับคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา(กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) ที่สนับสนุนให้สถานศึกษาทุกสังกัดจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา ตลอดจนกิจกรรมทางเลือกอื่นๆ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเป็นเกราะคุ้มกันภัยของยาเสพติดได้เป็นอย่างดี ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ครูมีการปฏิบัติบ่อยครั้งในเรื่องจัดให้มีสถานที่และอุปกรณ์สำหรับเล่นกีฬาและออกกำลังกายอย่างพอเพียงกับความต้องการและจำนวนนักเรียน ตลอดจนสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนได้เล่นกีฬาและออกกำลังกายอยู่เสมอ นอกจากนี้ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีการปฏิบัติบ่อยครั้งในเรื่องการตรวจตราดูแลสถานที่ลับตาเพื่อมิให้นักเรียนมั่วสุมโดยมีอาจารย์เวรตรวจตราเป็นประจำทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารและครูเล็งเห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติด มีความตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดจึงมีการจัดให้มีครูเวรตรวจตราสถานที่ลับตาที่เชื่อมต่อการเสพสารเสพติดของนักเรียนภายหลังเลิกเรียนและในวันหยุด เพื่อดูแลและป้องกันมิให้นักเรียนมั่วสุมเสพสารเสพติด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ครูมีการตรวจตราดูแลสถานที่ลับตาที่เชื่อมต่อการเสพสารเสพติดของนักเรียนจะเป็นแนวทางหนึ่งในการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมอีกทางหนึ่ง

บทบาทรด้านการพัฒนาการบริหารและการจัดการ ครูมีการปฏิบัติบ่อยครั้งในเรื่อง การสำรวจและรวบรวมข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการของนักเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2535,หน้า146)ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ว่า ให้สถานศึกษาจัดให้มีเอกสารต่างๆเกี่ยวกับตัวนักเรียน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ซึ่งได้แก่ ระเบียบสะสมผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบรายงานผลการเรียนของผู้จบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ระเบียบสุขภาพและระเบียบสะสมซึ่งเอกสารเหล่านี้จะเป็นการเก็บ ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนโดยละเอียดในหลายๆด้าน ตั้งแต่เข้าเรียนจนสำเร็จการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารักษ์ สุขเสริม(2534) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ มีการจัดบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นจำนวนมากที่สุดซึ่งการเก็บข้อมูลดังกล่าวเป็นเพียงข้อมูล พื้นฐานของนักเรียนเท่านั้น ข้อมูลที่เจาะลึกและเป็นข้อมูลที่ครูควรได้รวบรวมไว้คือการสำรวจข้อมูลการใช้สารเสพติดของนักเรียนและการนำผลการประเมินกิจกรรมต่างๆมาประกอบการดำเนินงานป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนในโรงเรียน แต่จากการวิจัยพบว่าครูมีการปฏิบัติมานานๆครั้งเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าข้อมูล

การใช้สารเสพติดของนักเรียนเป็นข้อมูลที่ต้องใช้ความละเอียดอ่อน และความสามารถในหลายๆด้าน เช่นการสังเกต ความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักเรียนจึงจะได้ข้อมูลที่แท้จริงสามารถนำมาประกอบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ได้จะไม่ได้มีความสำคัญและเป็นเพียงข้อมูลหรือสถิติที่รวบรวมมาเท่านั้น ถ้าครูไม่เห็นความสำคัญในการนำข้อมูลไปพิจารณาแก้ไขร่วมกัน ดังนั้นครูจึงควรให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการวางแผนดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา โดยการใช้ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลที่จะลงลึกไปในรายละเอียด เพื่อให้เกิดประโยชน์กับตัวนักเรียนมากที่สุด จากนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2540-2544 ได้ให้กรอบในการปฏิบัติงานไว้ว่า การดำเนินงานต้องอาศัยแนวร่วมในการปฏิบัติงานจากประชาชนด้วย แต่จากการวิจัยพบว่า ในเรื่องการพบปะผู้ปกครองและออกเยี่ยมบ้านและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมถึงผู้ปกครองและชุมชนในการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนในโรงเรียนพบว่า ครูมีการปฏิบัติกันครั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเวลาและโอกาสไม่เอื้ออำนวย อีกทั้งครูมีภาระงานต่างๆมากมาย ครูทำหน้าที่หลาย ๆ อย่างโดยเฉพาะในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาซึ่งอยู่ห่างไกล มักจะขาดบุคลากรทำให้ครูต้องทำงานมาก ทั้งงานสอนและงานพิเศษอื่น ๆ ทำให้ครูไม่ได้แสดงบทบาทดังกล่าวเป็นประจำสม่ำเสมอ แต่กระทำเพียงนานๆครั้งเท่านั้น ดังนั้น ถ้าครูได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเหล่านี้โดยปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือวาระอันควรเป็นประจำสม่ำเสมอ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น (ธวัชชัย พิงธรรม;2537 หน้า88) ซึ่งจากการศึกษาของ สุรางค์ โค้วตระกูล (2533) ที่พบว่า "ครูจะต้องปรับปรุงวิธีการสอน ช่วยเหลือและทำงานร่วมกับนักเรียน และทำงานร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจให้กับนักเรียน"

บทบาทด้านการพัฒนาบุคลากร ครูมีการปฏิบัติบ่อยครั้งในเรื่องแสวงหาความรู้เกี่ยวกับ สารเสพติดจากสื่อต่างๆเพื่อให้มีข้อมูลที่ทันเหตุการณ์ ทั้งนี้เป็นเพราะเทคโนโลยีในปัจจุบันก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้คนเราสามารถรับข้อมูลข่าวสารได้ง่ายจากหลายช่องทาง เช่นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือต่างๆ รวมไปถึงข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ จึงทำให้ครูมีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องยาเสพติดจากสื่อต่างๆเหล่านี้ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และครูในโรงเรียนนำร่องโครงการโรงเรียนสีขาวส่วนหนึ่งไม่เคยปฏิบัติในเรื่องนี้ ซึ่งจากการศึกษาของ พิบูลย์ กระแสสุข (2542) ที่พบว่า ครูชอบติดตามข่าวสารเหตุการณ์บ้านเมือง เศรษฐกิจ และสังคม มีความเชื่อมั่นในตัวเอง เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ฟังการบรรยาย หรืออภิปรายทางวิชาการ แต่กลับพบ

ว่า ครูมีพฤติกรรมแสวงหาความรู้จากเอกสาร ตำรา สื่อต่าง ๆ อยู่เล็กน้อย รวมทั้งการวางแผนพัฒนาตนเองและพัฒนางานก็มีน้อยด้วย จึงเป็นเรื่องที่น่าห่วง เนื่องจากข่าวหรือเหตุการณ์บ้านเมืองเป็นเรื่องปกติในชีวิตที่ผู้คนต้องรับรู้ แต่การที่ครูไม่สนใจทางวิชาการหรือแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนางาน ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงานการสอน ซึ่งเป็นอาชีพ คุณภาพของการจัดการศึกษารวมถึงการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจะไม่พัฒนาขึ้นหากสภาพการณ์เช่นนี้ยังคงเป็นอยู่ตลอดไป ควรที่จะต้องรีบดำเนินการแก้ไข

ในบทบาทการช่วยแก้ไขปัญหายาและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่ติดสารเสพติดให้มาร่วมมือกับครูในโรงเรียน ในการส่งนักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือสงสัยว่าจะใช้สารแอมเฟตามีนให้มาพบครู ผู้รับผิดชอบ และติดตามประเมินผลนักเรียนที่ได้รับบริการให้คำปรึกษา หรือแก้ไขปัญหายาการใช้ สารแอมเฟตามีนอย่างต่อเนื่อง ครูมีการปฏิบัติงาน ๗ ครั้ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่มีครูแนะแนวที่จบการศึกษาทางการแนะแนวมาโดยเฉพาะทำให้ขาดประสบการณ์ในการให้คำปรึกษา ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานแนะแนวในด้านการให้คำปรึกษา ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของ สุทัศน์ ทิพย์สุวรรณ (2533) ที่ศึกษาปัญหาในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป จึงไม่มีเวลาที่จะให้คำปรึกษากับนักเรียนและครูไม่ได้ศึกษาทางวิชาการแนะแนวโดยตรงจึงขาดความรู้ความเข้าใจในการให้คำปรึกษา และการติดตามประเมินผลแก่นักเรียน

เป็นที่น่าสนใจว่า ครูส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติในเรื่องการเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา เกี่ยวกับการป้องกันการให้สารเสพติดในโรงเรียน ทั้งที่ปัญหาเรื่องการใช้สารแอมเฟตามีนกำลังแพร่ระบาดเข้ามาในสถานศึกษา ครูจึงควรมีความรู้ในแนวทางการป้องกันการให้สารแอมเฟตามีนเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีภาระงานมาก ขาดแคลนบุคลากร และขาดแคลนงบประมาณในการจัดบุคลากรในการเข้ารับการอบรม ส่งผลให้ครูไม่ทราบหลักการในการวางแผนและการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ครูทั้งในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและครูในโรงเรียนนำร่องโครงการโรงเรียนสีขาวมีความเห็นไม่แตกต่างกันว่า ผู้บริหารควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการป้องกันการให้สารแอมเฟตามีนในโรงเรียน และมีการวางตัวผู้รับผิดชอบอย่างแท้จริง และผู้บริหารควรมีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนให้ครูทุก ๆ คนมีโอกาส ได้เข้ารับการอบรมหรือเข้ารับการสัมมนา ตามโอกาสที่เหมาะสมอย่างทั่วถึง เพื่อ

เป็นการ เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์และเป็นการวางแผนนโยบายที่ถูกต้องในการนำมาปฏิบัติในโรงเรียน

บทบาทด้านการรณรงค์ป้องกันสารเสพติด ครูได้ดำเนินงานด้านการรณรงค์ป้องกัน สารเสพติด ตามกรอบนโยบายในการวางแผนป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา พ.ศ.2540-2544 โดยการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันสารแอมเฟตามีนในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) ระบุว่า ให้มีการรณรงค์และเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดแก่นักเรียน นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เช่น ติดโปสเตอร์ในสถานศึกษา ประกวดเรียงความ ประกวดสุนทรพจน์ เป็นต้น ซึ่งรูปแบบของการจัดรณรงค์ป้องกันสารเสพติดจากการสัมภาษณ์ครู พบว่าส่วนใหญ่ได้จัดประกวดคำขวัญ ประกวดเรียงความ ตอบปัญหา เติมนรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในเทศกาลต่างๆ ในลักษณะที่คล้ายกับการศึกษาของอำเภอ สวัสดิพงษ์ (2533) ที่พบว่าสภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน อาชีวเอกชน โดยเฉลี่ยมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เช่น การจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางวิชาการทั้งในและนอกโรงเรียน ในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด เช่นตอบปัญหา ประกวดคำขวัญ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีการรณรงค์โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกและส่วนมากได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เช่น บุคลากรผู้เชี่ยวชาญ วัสดุอุปกรณ์งบประมาณ เป็นต้น

บทบาทในการปลูกฝังให้นักเรียนมีทักษะชีวิตในการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนและสนับสนุนกิจกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียนพบว่า ครูมีการปฏิบัติบ่อยครั้ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องสนับสนุนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและกระจายสู่กลุ่มเป้าหมายให้ทั่วถึงการสร้างภูมิคุ้มกันนี้จะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหานับเป็นวิธีการหนึ่งในหลายๆวิธีที่ต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง กิจกรรม การสร้างภูมิคุ้มกันมีผลดีหลายด้าน เช่น ประหยัด ทั้งกำลังคน กำลังเงิน ประหยัดเวลาในการตาม แก้ปัญหา ลดผลกระทบจากการเกิดปัญหาด้านยาเสพติด ทำให้เยาวชนเกิดจิตสำนึกมีสติระลึกรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นเกราะให้ตนเองห่างจากยาเสพติด ซึ่งจะส่งผลต่อบุคคลใกล้ชิดเป็นเครือข่ายต่อไป (บัวจันทร์ สุวัฒนานนท์, 2542)

2. บทบาทของครูในการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากับโรงเรียนนำร่องโครงการโรงเรียนสีขาว จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้และบทบาทด้านการพัฒนาการบริหารและการจัดการ พบว่ามีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณารายละเอียดจะพบว่ามี การปฏิบัติที่แตกต่างกันในเรื่องการจัดทำเอกสาร แผ่นพับ การจัดทำป้ายประกาศ ป้ายนิเทศ เกี่ยวกับการป้องกันการใช้สาร

แอมเฟตามีน และการพบปะผู้ปกครอง และออกเยี่ยมบ้านอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง เป็นไปได้ว่า ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนหนึ่งไม่ได้อยู่ประจำในอำเภอ จึงทำให้เสียเวลาในการเดินทางไปกลับ จึงไม่มีเวลาผลิตสื่อการเรียนการสอน และออกเยี่ยมบ้านของนักเรียน

3. ปัญหาในการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพบว่า ปัญหาหลักคือ ปัญหาเรื่องงบประมาณในการดำเนินงานป้องกันการใช้สาร แอมเฟตามีน ในโรงเรียนซึ่งอาจเนื่องจากโรงเรียนทุกแห่งเป็นโรงเรียนในสังกัดของรัฐบาลที่ได้รับงบประมาณตามเกณฑ์ที่รัฐกำหนดให้เท่านั้น ซึ่งเป็นที่ทราบกันอยู่แล้ว องค์กรที่อยู่ในสังกัดของ รัฐบาลมักจะได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ เพราะงบประมาณโดยรวมนั้นมีจำกัด รัฐต้องพยายามกระจายงบประมาณเหล่านี้ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ให้ได้ครอบคลุมมากที่สุด จึงเกิดปัญหาความไม่พอเพียงของงบประมาณขึ้นได้ ซึ่งคล้ายคลึงกับการศึกษาของอำเภอ สวัสดิพงษ์ (2533) ที่พบว่าปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด คือขาดงบประมาณ และจากการสัมภาษณ์ครู พบว่า ครูได้แก้ปัญหาโดยวิธีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือและได้รับงบประมาณจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งถือว่าจะส่งผลให้การดำเนินงานป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนได้ บรรลุผลสำเร็จ ปัญหาอีกอย่างคือการผลิตสื่อการเรียนการสอนรวมทั้งสื่อเผยแพร่ประเภทต่าง ๆ เพื่อการรณรงค์ที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ ซึ่งก็เป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากงบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถผลิตสื่อการเรียนการสอนที่ดีได้ รวมไปถึงครูขาดความรู้และประสบการณ์ในการใช้สื่อการเรียนการสอนจากทรัพยากรในท้องถิ่นของตนมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ส่งผลต่อการทำสื่อการสอนที่เหมาะสม รวมทั้งครูอาจจะไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการทำสื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับสารแอมเฟตามีนโดยเฉพาะ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ถ้าครูได้พัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การจัดทำสื่อเรื่องการเรียนการสอนเรื่องสารแอมเฟตามีนแล้ว จะทำให้มีการจัดทำสื่อการสอนที่เหมาะสม รวมทั้งใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้ในเรื่องยาเสพติดและส่งผลให้บทเรียนน่าสนใจ นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียน เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในเรื่องการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนได้มากขึ้น ปัญหาอีกอย่างหนึ่งในการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาคือการขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง หน่วยงานต่าง ๆ ชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากจากครูไม่ได้ติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ครูขาดการติดต่อประสานกับผู้ปกครอง (กองสารวัตรนักเรียน, 2534) หรือผู้ปกครองชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ไม่ให้ความร่วมมือกับครู เนื่องจากผู้ปกครอง

ของนักเรียนส่วนมากมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว จึงไม่มีเวลาให้กับทางโรงเรียน ซึ่งกรมพลศึกษา (2534) ระบุว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติด คือ ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ และไม่ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของปวีณา ศรีบุญ (2539) และปัจจุมา พิตรสาร (2539) ที่พบว่าปัญหาในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานครและในภาคใต้คือการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าครูทุกคนควรถือเป็นหน้าที่อันสำคัญที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานต่าง ๆ ผู้ปกครอง ชุมชน และกิจกรรมที่เป็นสื่อสัมพันธ์ที่โรงเรียนควรจัด คือการเชิญผู้ปกครองนักเรียน หรือประชาชนในชุมชน ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาโรงเรียน ตลอดจนมีการรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ และให้ถือว่าบ้าน โรงเรียน ชุมชน เป็น สิ่งแวดล้อมใกล้ชิดตัวที่มีอิทธิพลต่อการผลักดันให้คนไปพึ่งยาเสพติดหรือใช้ยาเสพติดได้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ม.ป.บ.) อีกทั้งนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนใน สถานศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2540 – 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) ที่ให้ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการอย่างจริงจัง โดยให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจากประชาชนด้วย และผู้วิจัยมีความเห็นว่าการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ ความสามัคคี และการประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนชุมชนที่เกี่ยวข้องผู้บริหารจึงควรตระหนักในการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนชุมชน

ปัญหาอย่างหนึ่งคือปัญหาเรื่องการดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพยาแอมเฟตามีน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นโรงเรียนในชนบทมีพื้นที่มากไม่มีรั้วรอบ ขอบชิด จึงทำให้ยากลำบาก และเป็นอุปสรรคต่อการสอดส่อง ดูแล และจากผลการวิจัยพบว่า ครูจะปฏิบัติงานอื่น ๆ นอกเหนือจากการป้องกันยาเสพติด เช่น งานบริหาร งานฝ่ายปกครอง งานปฏิบัติการสอน งานฝ่ายวิชาการ เป็นต้น ทำให้ไม่มีเวลาดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพยาแอมเฟตามีน และการตรวจตราแต่ละครั้งต้องใช้เวลามาก ผู้ปกครองรวมทั้งครูอื่นในโรงเรียนไม่ให้ความช่วยเหลือเพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของครูผู้รับผิดชอบโดยตรง ส่งผลให้ครูได้ทำบทบาทนี้น้อยลง ซึ่งผลการศึกษาของ ปวีณา ศรีบุญ (2539) และปัจจุมา พิตรสาร (2539) ที่พบว่า ปัญหาการดำเนินงานป้องกัน ยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีปัญหาระดับปานกลาง ได้แก่การดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติด ผู้

วิจัยเห็นว่าการดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพสารแอมเฟตามีน มีความสำคัญยิ่งในการ ป้องกัน การใช้สารแอมเฟตามีนในโรงเรียน จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันหลายฝ่าย ทั้งโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าปัญหาในการป้องกันยาเสพติดของครูหลายประการดังที่กล่าวไว้ในผลการศึกษา เนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อนและลึกซึ้ง ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงให้ข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

1. จากงานวิจัยพบว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากับโรงเรียนนำร่องโครงการโรงเรียนสีขาวเป็นโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลออกไป มักจะขาดบุคลากร ทำให้ครูที่อยู่ในโรงเรียนมีภาระงานมาก ทั้งงานสอนและงานพิเศษอื่นๆ ทำให้เกิดความเหนื่อยล้า ขาดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติงานอื่นนอกเหนือไปจากงานสอน ดังนั้นผู้บริหารจึงควรสร้างปัจจัยเสริมแรงในการจูงใจให้ครูได้ทำบทบาทในด้าน การป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีน เช่น ตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้น ค่าตอบแทน เป็นต้น

2. ครูควรมีการผลิตสื่อการเรียนการสอนภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น ทรัพยากรบุคคล วัสดุสารจากสื่อต่างๆ เป็นต้น

3. ผู้บริหารควรส่งเสริมบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกัน ยาเสพติดโดยตรงเช่นครูแนะแนว ครูประจำชั้น และครูที่เป็นคณะกรรมการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน เข้ารับการอบรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาใช้ยาเสพติด เพื่อให้ได้รับความรู้และนำมาใช้ในการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. ครูควรมีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนให้ทราบถึงความสำคัญของการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจและควรร่วมมือกับ หน่วยงานต่างๆให้มากขึ้นด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดขึ้นโดยมีตัวแทนของ ชุมชน ผู้ปกครองและบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการ และจัดให้มีการประชุมร่วมกันทุกเดือน ซึ่งนอกจากจะได้ทราบการปฏิบัติงานของฝ่ายอื่น ๆ แล้ว ยังจะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติดได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดตั้งทีมงานของนักเรียนในลักษณะกรรมการนักเรียนหรือเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อให้เป็นผู้ปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ร่วมกับ ครู อาจารย์ เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

5. ครูจะต้องเน้นแนวทางการป้องกันยาเสพติด ซึ่งแบ่งเป็น 4 ส่วนคือ

ตัวนักเรียน ควรสอนให้เกิดการสร้าง "ภูมิคุ้มกัน" มีทักษะชีวิต (Life skill) เพียงพอที่จะไม่让自己ติดสารเสพติด เช่น มีทักษะในการปฏิเสธ ทักษะในการคิดวิเคราะห์ การคาดการณ์ เพื่อนำไปสู่ความสามารถในการรับผิดชอบตนเอง และการควบคุมตนเองได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม

บิดา มารดา ครูต้องมีการประสานงานกับ บิดา มารดา ส่งเสริมให้บิดา มารดา มี ความรักความอบอุ่น ความสนใจ ให้เวลาและให้คำปรึกษาแก่บุตรได้ทุกเรื่อง ทุกโอกาส รวมทั้งควร ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี เลิกพฤติกรรมต่าง ๆ ที่สวนทางกับกิจกรรมอบรม เลี้ยงดูบุตร ควรมีกิจกรรมร่วมกันในโอกาสต่าง ๆ และ ให้บุตรมีส่วนร่วมในการดูแลครอบครัวด้วย

ครู ไม่ควรส่งเสริมให้เด็กเรียนเก่งเพียงอย่างเดียว ควรพยายามวิเคราะห์หาจุดเด่นของนักเรียนแต่ละคน แล้วส่งเสริมให้เด่นทางด้านนั้น ๆ หรือสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวกับเยาวชน เช่น กลุ่มเพื่อนเตือนเพื่อนหรือจัดอบรมกลุ่มผู้นำเยาวชนรวมถึงการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครในการติดตามพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในโรงเรียน เป็นต้น

ครูทุกคนควรทักษะการเป็นที่ปรึกษา โดยเฉพาะครูผู้ปกครอง ไม่ควรใช้บทบาทของการลงโทษเพียงอย่างเดียว ควรเพิ่มบทบาทของการเป็น บิดา มารดา และบทบาทของการเป็นเพื่อน แล้ว แต่สภาพปัญหาของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงบทบาทของบุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้บริหาร ผู้นำนักเรียน หรือคณะกรรมการโรงเรียน ในการป้องกันสารแอมเฟตามีนในโรงเรียน
2. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของครูในการป้องกันการใสสารแอมเฟตามีน
3. ควรศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับภาระงานของครู ส่งผลถึงบทบาทของครูในการป้องกันการใสสารแอมเฟตามีน
4. ควรมีการรวบรวมข้อมูลโดยวิธีอื่น ๆ ร่วมด้วย นอกจากการใช้แบบสอบถาม เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่เจาะลึกและละเอียดมากขึ้น เช่น การใช้การสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น